

Asilerin,
kaybedenlerin,
hayalperestlerin,
küfürbazların,
günahkârların,
beyaz zencilerin,
aşağı tırmananların,
yola çıkmaktan çekinmeyenlerin,
uçurumdan atlayanların...
dili, sesi

Yeraltı Edebiyatı...

HUBERT SELBY JR.: 23 Temmuz 1928 tarihinde New York, Brooklyn'de doğdu. Erken yaşta okulu bırakıp çalışmaya başladı ancak yakalandığı verem onu eve ve yatağa bağladı. 1964 yılında, birbiriyle bağlantılı hikâyelerden oluşan ilk romanı *Brooklyn'e Son Çıkış* övgüler kadar tepkilerle de karşılandı. Kitap İngiltere'de ve İtalya'da yasaklandı. 1967'de Los Angeles'e taşındı ve 1971'de ikinci romanı *Room*'u yayımladı. Hem *Brooklyn'e Son Çıkış* hem de *Requiem for a Dream* romanı filme çekildi ve büyük övgüler aldı. Yazarın *The Demon*, *Song of the Silent Snow* ve *The Willow Tree* adlı üç romanı daha vardır ve bütün romanları Ayrıntı Yayınları programına alınmıştır. Hubert Selby Jr. 26 Nisan 2004'te California'da öldü.

Ayrıntı Yayınları

Yeraltı Edebiyatı

Hubert Selby Jr.

Brooklyn'e Son Çıkış

Ayrıntı: 531

Yeraltı Edebiyatı Dizisi: 43

Brooklyn'e Son Çıkış

Hubert Selby Jr.

Kitabın Özgün Adı

Last Exit to Brooklyn

İngilizce'den Çeviren

Can Kantarcı

Yayıma Hazırlayan

Gökçe Gökçeer

Son Okuma

Gökçe Çiçek Çetin

© Hubert Selby 1964

*Bu kitabın yayın hakları ONK Ajans aracılığıyla
Ayrıntı Yayınları'na aittir.*

Kapak İllüstrasyonu

Sevinç Altan

Kapak Düzeni

Deniz Çelikoğlu

Baskı ve Cilt

*Mart Matbaacılık Sanatları (0 212) 321 23 00 (Pbx)
Mart Plaza Merkez Mah. Ceylan Sk. No: 24
80360 Nurtepe/Kâğıthane-İstanbul*

Birinci Basım 2009

Baskı Adedi 2000

ISBN 978-975-539-536-4

SERTİFİKA NO 10704

AYRINTI YAYINLARI

Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No: 3 Eminönü - İstanbul

Tel.: (0212) 512 15 00 - 01 - 05 Fax: (0212) 512 15 11

www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

Hubert Selby Jr.

Brooklyn'e Son Çıkış

Lasciate ogni speranza...

Burada içeri girenler, bütün umutlarınızdan vazgeçin...

[Dante, *İlahi Komedya*, 3. Kanto, 9. mısra]

YERALTI EDEBİYATI DİZİSİ

- DÖVÜŞ KULÜBÜ
Chuck Palahniuk
- EŞİKTEKİLER
Philippe Djian
- SON SÜRGÜN
Dragan Babic
- YATAK ODASINDA FELSEFE
Marquis de Sade
- ACEMİ PEZEVENK
Ola Bauer
- TAVANDAKİ KUKLA
Ingvar Ambjörnsen
- GÖNÜLLÜ SÜRGÜN
Suerte
Claude Lucas
- EROJEN BÖLGE
Philippe Djian
- KOZMİK HAYDUTLAR
A.C. Weisbecker
- HAYRAN OLUNASI CASANOVA
Philippe Sollers
- GÖSTERİ PEYGAMBERİ
Chuck Palahniuk
- KUZAY GÖZCÜSÜ
Ola Bauer
- İSİS
Tristian Hawkins
- TIKANMA
Chuck Palahniuk
- HIRSIZIN GÜNLÜĞÜ
Jean Genet
- DENİZCİ
Jean Genet
- FLAMENKO'NUN İZİNDE
Duende
Jason Webster
- ODA HİZMETÇİSİNİN GÜNLÜĞÜ
Octave Mirbeau
- GÖRÜNMEZ CANAVARLAR
Chuck Palahniuk
- ADSIZ DEVLER
Pascal Bruckner
- ANEM
Georges Bataille
- ÇARPIŞMA
J.G. Ballard
- MELEKLER
Denis Johnson
- FAHİŞE
Nelly Arcan
- KAÇAKLAR VE MÜLTECİLER
Chuck Palahniuk
- CENNETTE BİR GÜN DAHA
Eddie Little
- SEVDALI TUTSAK
Jean Genet
- YALANIN ERDEMİ
Joachim Zelter
- İSA'NIN OĞLU
Denis Johnson
- UYKU
Annelies Verbeke
- GÜNCE
Chuck Palahniuk
- ARA BÖLGE
William S. Burroughs
- BEYAZ ZENCİLER
Ingvar Ambjörnsen
- BALKON
Jean Genet
- AMERİKA MEKTUPLARI
Joachim Zelter
- NİNİ
Chuck Palahniuk
- İŞKENCE BAHÇESİ
Octave Mirbeau
- BETTY BLUE
Philippe Djian
- SIKİGÖZETİM
Jean Genet
- PARAVANLAR
Jean Genet
- YOLDA
Jack Kerouac
- ERSKİNE'NİN KUTUSU
Kym Lloyd
- BROOKLYN'E SON ÇIKIŞ
Hubert Selby Jr.

DAVA SONRASI BASKIYA ÖNSÖZ

Brooklyn'e Son Çıkış Birleşik Krallık'ta ilk olarak 24 Ocak 1966'da yayımlandı. Kitabın Amerikan baskısı bir yılı aşkın bir süredir piyasadaydı ve ABD'de son derece olumlu eleştiriler almıştı. John Calder'ın de coşkulu onayıyla, Marion Boyars dikkatini çeken kitabın Britanya hakları için görüşmelerde bulunmuş ve Calder & Boyars tarafından yayımlanmak üzere bu hakları elde etmişti. İkisi de, ciddi bir yayıncının bu kitabı görmezden glemeyeceğini düşünüyordu.

Brooklyn'e Son Çıkış tartışmalı bir içeriğe –birçok şiddet tasvirine, homoseksüellerin hayatlarına dair detaylı tasvirlere, açık cinsel ilişki ve bu esnada karakterlerin zihinlerinden geçenlerin tasvir-

lerine– sahip olduğundan, kitabın öncelikle Savcılığa gönderilmesine karar verildi. Böylelikle, eğer kitap sakıncalı bulunursa, hiçbir kitabevi sorumlu olmayacaktı. Savcılık şu sözlerle biten, yetersiz bir cevap verdi: “Bu mektubun hiç de yardımcı olmayan bir mektup olduğunu düşünürseniz –ki korkarım düşüneceksiniz– bu yardımcı olmak istemediğimden değil, kanunlardan hiçbir yardım alamadığımdandır.” Bunun üzerine kitap yayımlandı ve önemli derecede olumlu eleştiriler aldı. Basın kitabın herhangi bir Edna Teyze için uygun bir hediye olmadığını kesin olarak belirtmekle birlikte, eserin muhtemel bir başarıpıt olduğunu, gerçek ve ahlaka –hayatın tatsız tarafını fark etmeyen ya da fark etmemiş gibi yapan bir ahlak değil, kötülüğü var olduğu yerde gören, kötülüğün nedenlerini arayan ve bu nedenleri yok etmeye kendini adanmış bir ahlaka– dair Zola-vari bir tutkusu olan yazardan fevkalade bir ilk roman olduğunu kabul ediyordu. *The Listener*’da Anthony Burgess diyordu ki: “Hiçbir kitap bundan daha müstehcen olamaz... Pezevenklerin, kraliçelerin ve popüler ibnelerin homurtularından ve kederlerinden kaçışımız yok; ama arada sırada öfkenin devinimiyle kamçılanan kitabın tamamına merhametli bir ton hâkim.” *The Spectator*’da Kenneh Allsop da Hubert Selby’nin sefaletten merhamet yaratabilme yeteneğini vurguluyordu: “Selby’nin cehennemden acı haberler getiren gerçeklik akışı enfes... Duyarsızlık, vahşet ve öfkenin, bayağı bir şefkate yönelmiş, acınası, kör çırpınışlarla bir araya gelmesiyle ortaya çıkan bu yahninin tadı, yeraltında yaşayanlar için merhamet, bakışını çeviren göz içinse öfkedir.”

2 Mart 1966’da milletvekili Sir Charles Taylor Avam Kamarası’nda ismi verilmeyen bir kitap hakkında kovuşturma başlatılması için önerge verdi. Yayıncıların sonradan öğreneceği üzere, kitaba dikkat çeken, Oxford merkezli bir kitabevinin yöneticilerinden Richard Blackwell olmuştu. Babası Sir Basil Blackwell ise her iki davada da savcılık adına en önemli tanıklardan birisi olacaktı. İsmi açıklanmayan kitabın *Brooklyn’e Son Çıkış* olduğu kısa bir süre sonra herkesin öğreneceği sırdı. Pek çok defa, benzer görüşteki otuz küsur milletvekilinin de desteğiyle, Sir Charles Taylor Adalet Bakanı’na gerekli işlemlerin yapılması için baskı yaparken, yaklaşık aynı sayı-

daki daha liberal görüşlü parlamento üyesi ise bu isteğe karşı çıktı. Sonunda, Bay Tom Briberg, Avam Kamarası'na –ve dünyaya– kitabın ismini açıkladı. Adalet Bakanı Kamara'da bir açıklama yaparak sonunda kördüğümü çözdü: Savcılık kitap hakkında olumlu fikirleri olan bir edebiyat profesörüne ve bir psikiyatra danışmıştı ve ikisi de kovuşturma başlatılmamasını tavsiye etmişti.

Sonra, oldukça başarılı bir emlakçı, alaylı bir din adamı ve liberal davalara karşı mücadele eden Wimbledon milletvekili Sir Cyril Black kitaba karşı özel bir takibat başlattı. Davaya Marlborough Sulh Hukuk Mahkemesi'nden Bay Leo Gradwell bakıyordu. Bay Gradwell iki tarafın tanıklarını da dinledikten sonra, kitabı müstehcen buldu. Savcılık adına tanıklar H. Montgomery Hyde, Robert Pitman, Sir Basil Blackwell, Dr. Ernest Claxton, milletvekili Robert Maxwell, Profesör George Catlin, Fielden Hughes ve David Holloway'di. Savunma tanıkları ise Marion Boyars, Dr. Lindsay Neustatter, Edward Lucie-Smith, Dr. Lionel Tiger, Bryan Magee, Robert Baldick, Goronwy Rees, Timothy OKeefe, Anthony Burgess, Peter Fryer ve John Calder'dı.

Bunun üzerine, Calder & Boyars Savcılığa bir yazı yazarak, mahkemenin bulunduğu bölgenin dışında herhangi bir bağlayıcılığı olmayan karara karşın kitabı yayımlamaya niyetli olduklarını bildirdi. Kitabın 13.872 kopyaya ulaşan iki baskısı tükenmişti ve yeniden baskıya gireceklerdi ki, Savcı ilk kararını bozarak Müstehcen Yayınlar Kanunu'nun 2. Bölümü'ne göre (suç isnadıyla) kovuşturma başlatacağını şirkete bildirdi. Bu, davalılara bir hakim ve jüri tarafından dinlenme hakkı veriyordu. Önceki mahkûmiyet 3. kısma giriyordu ve tek ceza, kitabın üç kopyasına el konularak yok edilmesiydi.

3 Nisan 1967'de yayıncılar Marlborough Sulh Hukuk Mahkemesi'ne tekrar giderek suçlamayı reddettiler ve dolayısıyla Ceza Mahkemesi'nde –Old Bailey'de– yargılanmayı kabul etmiş oldular. Dava 13 Kasım'da başladı ve görüşülmesi dokuz gün sürdü. Savunmanın yüksek kıdemli avukatı Bay Patrick Neill'dı ve yardımcılıklarını da Bay Cyril Salmon ve Hampstead'ten Lord Lloyd yapıyordu. İddia makamının avukatlığını ise Bay Corkery yardımcılığında

Bay John Mathew yapıyordu. Goodman, Derrick & Co. firmasının ortaklarından olan Bay Montgomerie ise davalıların savunmasını hazırladı.

Old Bailey davası nezaket kuralları içerisinde görüldü; iddia makamının tanıklarından biri dışında herkes gerginlik olmaması için çaba sarf ediyor gibi görünüyordu. Tanıkların çağırılma sırası konusunda ve kanıtların müstehcenliği ortaya koyup koymadığının kabul edilebilirliğine dair iki tarafın avukatları arasında başlangıçta bir tartışma yaşandı. Hakim Rogers savunmanın kendi tanıklarını önce çağırmasına ve kitabın müstehcenliğine dair kanıtların kabul edilebilir olmadığına karar verdi; zira bu karar jüriye aitti. Ayrıca, jüride hiçbir kadın olmamasına da karar verdi ve on iki erkek jüri yemin ederek göreve başladı. Bay Mathew jüriye kanunu açıkladı: Bir kitabın eğer muhtemel okurlarını yozlaştırıp ahlaksızlaştırmaya meyli varsa, o kitap müstehcendi. Bay Mathew “yozlaştırmayı” “insanların yanlış eylemlerde bulunmasına neden olmak” şeklinde tanımladı ve kanunun 4. kısmına göre, kitap müstehcen bulunsa bile, eğer yayının bilim, edebiyat, sanat, eğitim ya da kamuyu ilgilendiren diğer konularda yararlı” olduğu kanıtlanabilirse, yine de yayımlanmasına izin verilmesi gerektiğini açıkladı. Bay Mathew’un açılış konuşması çok adildi ve kararı kanıtları eledikten sonra jüriye bırakıyordu. Ne var ki, davadan çeşitli defalar pek “ciddi” olmadığı şeklinde bahsetmiş olması belki de talihsizlikti; zira bu, jüri üyelerinden bazılarının vakitlerini boşa harcadıkları izlenimini vermiş olabilirdi. Öte yandan Bay Neill davanın ciddiyetini vurgulamakla kalmadı, jürinin kitabı sarsıcı ve hatta belki de iğrenç bulabileceğini; ancak bunun “yozlaştırmaya ve ahlaksızlaştırmaya meyilli” olmaktan çok daha farklı bir durum olduğunu belirtti. Jüriye 02.15’te ilk öğle arasında kitabı okuması için izin verildi. 04.15’te hakim tarafından kitabı bitirmeleri için ne kadar zamana ihtiyaç duydukları soruldu ve savunmayı afallatacak şekilde bazı jüri üyeleri kitabı bitirdiğini söyledi. İçlerinden biri, “Bunu okumak için tercüman lazım” dedi ve diğerleri yaklaşık bir saate ihtiyaç duyduklarını söylediler.

Ertesi sabah Bay Neill besbelli kitabı düzgün bir şekilde okumadıkları gerekçesiyle jüri üyelerinin görevden alınmasını talep etti.

Bu talep reddedildi; ancak jüriye kitabı bir bütün olarak okumaları gerektiği vurgulandı. Ve kitabı bitirdiği konusunda ısrarcı olan ve o gün izinli sayılan bir üye dışında, jüri Salı gününü okuyarak geçirdi. Bir üye, o gece bitirmek için kitabı eve götürdü.

Savunmanın ilk tanığı, Londra Üniversitesi'nde İngiliz Edebiyatı Lord Northcliffe Profesörü olan Frank Kermode sonraki günün büyük bölümünü sanık kürsüsünde kitabı bölüm bölüm izah ederek geçirdi. Onu Eric Mottram ve A. Alvarez izledi. Bay Alvarez kitabın edebi meziyetleri üzerinde yoğunlaşarak eserin, Profesör Kermode'un da belirttiği üzere, Zola ve Dickens gibi yazarlardan feyz alarak gelişmiş olan Amerikan gerçekçi edebiyat geleneğini yansıttığını belirtti. Pek çok başka edebiyat uzmanının yanında, savunmanın kitabın edebi niteliklerine ek olarak sosyolojik ve etik niteliklerinin de kanunun 4. kısmı göz önünde bulundurularak "Suçsuzdur" kararını gerektirdiği iddiasını desteklemek üzere uzmanlar da çağrıldı.

Çağırılma sırasıyla savunmanın otuz tanığı şunlardı: Profesör Frank Kermode (İngiliz Edebiyatı profesörü), Eric Mottram (Amerikan Edebiyatı öğretim görevlisi), A. Alvarez (şair ve eleştirmen), Profesör Barbara Hardy (İngiliz Edebiyatı profesörü), John Calder, Profesör Dan Miller (Sosyoloji profesörü), Dr. Michael Schofield (sosyolog), Profesör Ronald Atkinson (Felsefe profesörü), Quentin Crewe (gazeteci ve eleştirmen), Marion Boyars, Jocelyn Baines (yayıncı), Jeffrey Simmonds (yayıncı), Kenneth Allsop (yazar ve televizyon yorumcusu), Anthony Storey (psikolog ve yazar), Martin Goff (yazar ve kitabevi sahibi), Edward Lucie-Smith (şair ve eleştirmen), Eric Blau (yazar), Philip French (eleştirmen), Lyman Andrews (Amerikan Edebiyatı öğretim görevlisi ve şair), Profesör Bernard Williams (Felsefe profesörü), Olwen Wymark (oyun yazarı), Dr. David Downes (sosyolog), Judith Piepé (sosyal yardım uzmanı), Alan Burns (yazar), John Arden (oyun yazarı), Dr. David Galloway (Amerikan Edebiyatı öğretim görevlisi), Profesör Gorham Davis (İngiliz Edebiyatı profesörü), Stuart Hood (yazar, TV yapımcısı, BBC televizyonunun eski murakıbbı), Robert Baldick (Fransız Edebiyatı öğretim görevlisi) ve Kenneth Leach (Soho, St Annes Kilisesi rahibi).

İddia makamının ilk tanığı yaşlı bir sosyolog olan Profesör Catli'ndi. Amerika'ya dönme zorunluluğundan dolayı istisna-i olarak iki savunma tanığı arasında çağrılmıştı. Catlin, Bay Neill aracılığıyla konuşma hususunda ısrar ederek, bir sürü başka şeyin yanında “eğer bu kitap müstehcen değilse hiçbir kitabın müstehcen olmadığını” beyan etti. Kitapta olanların hayatta da olduğunu kabul etmekle beraber, hayatta buna karşı çıkmasa da edebiyatta karşı çıktığını bildirdi. İddia makamının diğer tanıkları David Holloway (eleştirmen), Sir Basil Blackwell (kitabevi sahibi ve yayıncı), H. Montgomery Hyde (yazar), Dr. Dennis Leigh (psikiyatr) ve David Sheppard'dı (papaz ve sosyal yardım uzmanı). Sir Basil kitabın kendisini yozlaştırdığını iddia etti; ancak sonra ortaya çıktı ki, kitabı sadece iddia makamına tanıklık yapmak için çağrıldığından ötürü okumuştur. İddia makamı tanıklarından en çarpıcısı, en son çağrılan David Sheppard'dı. Sheppard'ın saf, iyi niyetli biri olduğu belliydi ve jüri de onu sempatik buldu. Kitabın, kendisinin en kötü yanlarını ortaya çıkardığını hissettiğini ve bitirdikten sonra “hasarsız olmadığını” söyledi. Sheppard bununla ne kastettiği konusunda çapraz sorgulanmadı; ancak kitabı erotik manada uyarıcı bulunduğu varsayılıyor.

Bay Mathew çapraz sorgulamalarında ve son konuşmasında bir entelektüelin bu kitabı okumasıyla, kendi tabiriyle “normal sıradan bir okurun” okuması arasında büyük bir fark olduğunu vurguladı. Jüriye verdiği örnekte, mutsuz bir evliliği olan bir adamın “Grev” bölümünü okuduğunda mutluluğu eşcinsellikte bulacağı sonucuna varmak zorunda kalabileceğini belirtti. Kapanış konuşması, daha sonra jüri odasında patlamak üzere tasarlanmış, kurnazca akıllara girecek olan saatli bombalarla doluydu. Bay Neill sarsmanın yozlaştırmakla aynı şey olmadığını ve jürinin kitabın aşırı derecede rahatsız ya da anormal biri üzerindeki muhtemel etkisini değil, sıradan okur üzerindeki etkisi üzerine düşünmesi gerektiğini vurguladı. Savunmanın kitabın müstehcen olmadığını iddia ettiğini; ancak jüri eseri öyle bulsa bile, bu müstehcenliğin, çok nitelikli otuz tanık tarafından varlığı kanıtlanmış kitabın meziyetlerinin yanında gölgede kaldığını tekrarladı. Hakim kanıtları kısa bir sürede adilce değer-

lendirdi ve savunmaya yakın olduğu izlenimini verdi. Ne var ki, hü-küm verme esnasında dışarıda bıraktığı ve sonradan davanın bütün gidişatını değiştirecek hayati noktalar vardı.

Jüri toplam beş buçuk saat özel görüşme yaptı. Bir esnada, zaten dikkate değer bir süredir konu üzerinde tartıştıkları halde, mahkeme-yeye dönerek hakime kitabın meziyetlerini değerlendirmeden önce müstehcenlik konusunda karar vermek zorunda olup olmadıklarını sordular. Hakimin cevabı “kesinکه evet” şeklindeydi. 23 Kasım, Saat 04.15’te jüri mahkemeye döndü ve “Suçlu” hükmünü verdi.

Calder & Boyars 100 paund cezaya çarptırıldı ve 500 paund tutan savcılık masraflarını da ödemelerine karar verildi. Kendi huku-ki masrafları 8.600 paunda ek olarak yaklaşık 2.000 paund da önce-ki yıl Sir Cyril Black’in açtığı özel kovuşturma için ödenecekti. Ve bu miktara iki davayla bağıntılı olarak ortaya çıkan tanıkların ye-mek ve kalacak yer ödemeleri, zabıtlar ve özel harcamalar gibi yüz-lerce diğer masraf dahil değildi. Yayıncıların ve çalışanlarının har-cadığı vaktin yanı sıra, zaten kredi darlığının getirdiği zorluklarla ve okuma zevki geleneksel olarak sıradan olan bir ülkede entelektüel kitaplar yayımlamanın ticari dezavantajlarıyla boğuşan ufak fir-malar olan yayınevlerinin aldığı ciddi darbe de cabasıydı. Kendile-rine ait kaynakları olmamasına rağmen temyize gitmeye karar ver-diler. Hüküm sırasında diğer yayıncılardan, sanat sempatanların-dan ve halktan yaklaşık 3.000 paund zaten toplamışlardı. Böylelikle, davanın savunulmasında aktif olan, edebiyat ve diğer sanatları baskıcı davalara karşı korumaya devam etmeye niyetli olan *Edebiyat ve Sanatın Korunması Topluluğu*’nun kurulmasına yardımcı oldular. Lord Chamberlain’in sansürünün kaldırılmasıyla beraber bu sanatlara muhtemelen tiyatro da dahil olacak. Yayıncıla-rın ve hukuki danışmanlarının uzun ve ciddi değerlendirmesinden sonra, davayı temyize götürdüler.

Temyizin görüşülmesine 22 Haziran 1968’de Hakim Lord Sal-mon, Hakim Geoffrey Lane ve Hakim Fisher huzurunda başlandı. Bu sefer, kendisi de önemli bir oyun yazarı olan kıdemli avukat Bay John Mortimer, Bay Salmon’un yardımcılığında savunmayı üstlen-di. Başvurunun üzerine kurulduğu on bir noktadan ikisini hakimler

hükmü bozmak için yeterli buldu. Bu noktalardan ilki hakimin hüküm verme esnasında kitabın iddia edilen müstehcenliğine karşı savunmanın tezini jüriye sunmamış olması, ikincisi ise hakimin jüriye savunmanın tezini, eserin müstehcenliği kanıtlandığı takdirde buna karşı kitabın meziyetleriyle ilgili olan 4. kısma göre nasıl oturacakları konusunda herhangi bir rehberlikte bulunmamış olmasıydı. “Müstehcen” kelimesinin hukuki anlamı günlük kullanımından çok farklıdır ve belki de Mr. Mortimer’in temyiz mahkemesinde kullandığı tanım standart olacaktır: “Yozlaştırmak ve ahlaksızlaştırmak” bir insanın başka şartlarda davranacağından daha kötü davranmasına neden olmak ya da bir insanın doğru ve yanlış ayırt etme yeteneğini bulandırmak anlamına gelir.

Bu temyizizin başarısı son derece önemli bir olaydı; sadece tek bir yayıncı, tek bir yazar, tek bir kitap için değil, aynı zamanda Old Bailey’de verilen hükümlerle niyetleri açıkça boşa çıkarılmış olan 1959 tarihli Müstehcen Yayınlar Kanunu’nun gelecekteki yorumları için de. Hakim Lord Salmon tarafından dikkatle hazırlanmış yargı kararı pek çok konuyu açıklığa kavuşturmuştur ve umuyoruz ki, gelecekte, değeri ortada olan kitapların kovuşturulmasını önleyecek ve yayıncıların önemli eserleri savunmasını kolaylaştıracaktır. Kanunun ilaveten gözden geçirilmesi gerekli midir ya da hukuki sansürden tamamen kurtulmalı mıyız, gibi sorular tartışılmalıdır ve tartışılmaya devam da edilecektir.

Yayınevi bu yeni baskıda Anthony Burgess tarafından Old Bailey davasından önce yazılmış ancak geçerliliğini aynı şekilde koruyan önsözü kitaba koydu. Yayıncılar bu zorlu iki sene boyunca kendilerini hem manevi hem de finansal açıdan destekleyen herkese, onlar için mahkemeye çıkan ve çıkmaya hazır olan tanıklara, dava için yaptıkları harika savunmanın, temyiz başarısıyla en sonunda ödüllendirildiği hukuki danışmanlarla avukatlara ve masraflar için bağışta bulunan kamu üyelerine en derin minnetlerini sunmaktadır. *Edebiyat ve Sanatın Korunması Topluluğu*’na desteğin devam edeceğini umuyoruz ki, bu savaş boşuna kazanılmış olmasın.

*Yayıncılar
Eylül 1968*

ÖNSÖZ

Brooklyne *Son Çıkışı* ilk defa okuyacak pek çok kişinin, kitabın mahkemelerde geçirdiği uzun ve sıkıntılı dönem sebebiyle esere bir beklenti karmaşası içinde yaklaşacak olması talihsiz bir durum. Bu, kitabın ne söylediğinden ziyade kitap hakkında ne söylendiğiyle alakalı. Üzücü, utanç verici bu davada ne olup bittiğini tekrarlamak usanç verici: Kamuyu gerçeklikten koruma arzusuyla güdülenmiş iki parlamento üyesi *Son Çıkışı*'ı Müstehcen Yayınlar Kanunu'na göre mahkemeye verdi ve -10 Aralık 1966'da, Londra Marlborough Sulh Hukuk Mahkemesi'nde- kitabın üç kopyasına el konularak yok edilmesi hükmünü duyma tatminine eriştiler. Sorumlu sulh hakimi Bay Leo Gradwell *Son Çıkışı*'ın "bir bütün olarak ele alındığında yozlaştırmaya ve ahlaksızlaştırmaya meyilli olduğunu ve dinlediği kanıtlara karşın edebi meziyetle-

riyle temize çıkarılabileceğini düşünemediğini” beyan etti. Atfı yaptığı kanıt ise estetik, sosyoloji ve pornografi konularında uzman olan tanıklar tarafından verilmişti; kitabın müstehcen olmak bir yana, Batı şehir yaşamının acı verici ve sarsıcı belli veçheleri üzerine ciddi bir çalışma olduğuna dair tezlerini öne sürmelerine ve bunu kanıtlamalarına rağmen, “yozlaştırmak ve ahlaksızlaştırmak” gibi deyimlerin belli belirsiz çağrışımları üstün geldi. Kitabın okurlarını yozlaştırma gücünün kanıt olduğuna dair suçlama iddia makamına aitti; ancak böyle bir kanıt ortaya konulmadı; belli oldu ki, böyle bir kanıt gerek de yoktu: “Rezillik” gibi basmakalıp suçlamalar içeren cevaplar yeterliydi.

Sorumluluk gerektiren kamu görevlerinde bulunanların taraflılığın mantıkla karıştırdığı günlerin çoktan geçtiğini düşünmekle hata etmişim. Bir milletvekili “sekiz çocuğumdan birinin bu rezillige maruz kalabilme ihtimalinden dehşet duyuyorum” ya da emekli bir okul müdürü Şekspiryen bir edayla, “Tanrı İngiltere’nin oğullarını ve kızlarını korusun” demeye görsün, pek çok insan müthiş bir argüman dinlemiş olmanın getirdiği tatmini duyuyor. Savcının sonradan baskı altında nihayetinde bir ceza davası açmasına rağmen, *Brooklyn’e Son Çıkış* hakkında göreve çağrıldığı halde harekete geçmeyi başlangıçta reddetmesi yeni okurları bütün kamugardiyanlarının baskıcı ya da kanuna dayanmadan hareket eden kişiler olmadığına ikna etmiş olabilir. Tiksinti uyandıran bir konuya sofucaca bir dehşetle tepki veren ve konunun ele alınmasının hakiki ahlakî amacını görmezden gelen, bu kanuna dayanmadan hareket eden zihniyettir. Baskıcı zihniyete baktığınızda korku, saplantı ya da her ikisini birden görürsünüz. Olgun ve dengeli bir zihin ise, insani yozlaşmanın ya da toplumsal bir hastalığın açığa çıkması karşısında sarsıldığında, bu sarsıcılığı ıslah edici bir şevke dönüştürmekle ya da en azından merhamet uyandırmasını sağlamakla ilgilenir. Burada baskı yoktur; daha ziyade, kötü haberleri kamuya yayarak, acıyı duyurarak sempati uyandırmaktır ihtiyaç.

Elinizde ilk kitabını tuttuğunuz Hubert Selby Jr. onu pek çok noktada tiksindirmiş olması gereken bir işi gerçekleştirmek için olgun, dengeli ve iyi eğitilmiş zihnini kullandı. Medeniyetin artık